

L'any 1860 Frederic Soler escrigué dues obres: *La botifarra de la llibertat* i *Les píldoras de Holovay*. Els temes es basaven en la guerra d'Àfrica, que tingué lloc aquell any i a la qual participà un cos de voluntaris catalans.

El Teatre Català no havia nascut encara, i aquestes peces foren estrenades en el pis de Bernat de las Casas, situat en una casa antiga del carrer de la Plata que donava a la muralla de mar. Allí ha havia també un piano, i en els entreactes tocaven alguns joves i senyorettes de la reunió, entre les quals



## ELS INICIS DEL TEATRE CATALÀ

figurava la filla de la casa, que pocs anys després fou l'esposa de Frederic Soler. Les dues obres esmentades es publicaren en els coneguts "Singlots poètics".

El Teatre Català començà a existir, segons explica Conrad Roure, amb la representació de *L'Esquella de la Torratxa*, de Frederic Soler i música de Joan Soriols, que aquest darrer féu acceptar pel Teatre Odeon, regit per la Societat "Melpòmene", de la qual era president el seu cunyat, mestre d'escola, senyor Solà, pare de la que després fou l'actriu Agneta Solà.

Sembla que F. Soler no estava ben decidit a donar l'obra perquè tenia por que no fós ben rebuda per un públic "que paga". Del pis del seu sogre a l'Odeon era un salt que l'omplia de temor. Dos dels que prengueren part en l'estrena, l'Agneta Solà i Frederic Fuentes, foren més endavant actors professionals.

Al mestre Joan Soriols, doncs, devem segons Roure el començament del Teatre Català. *L'Esquella de la Torratxa* es presentava en funció extraordinària, i el públic l'escoltà "sense demostrar cansanci, rient totes les agudeses i aplaudint les xistoses situacions i les peces cantades".

Però l'èxit no podia aturar-se allí. L'obra agradà tant que l'actor còmic de l'Odeon, Lleó Fontova, i l'empresari Joaquim Dimas, anaren al caure el teló a les taules a demanar a Frederic Soler que els permetés de repetir l'obra en les sessions públiques ordinàries. Però també l'autor hi oposà reserves. Sembla que no estava ben decidit a llençar-se a la brillant carrera de dramaturg que l'esperava. Però, finalment, tot s'arreglà.

"L'endemà, en Fontova i en Dimas anaren a la rellotgeria d'en Soler, enraonant llarga estona i per últim convingueren a obrir a l'Odeon una Secció que es titularia Secció de "La Gata", ja que *L'Esquella de la Torratxa* era escrita dient-se "gatada", que es donarien dues funcions cada setmana, que en Soler aniria proporcionant obres seves i dels seus companys, tenint ell una participació en els rèdits de dites funcions."

Tot seguit varen fixar-se per les cantonades uns grossos cartells humorístics, encapçalats amb el gravat d'una gata de "tamany natural", anunciant la inauguració de "La Gata".

En la primera funció, per completar-la, es posà en escena per fi de festa la peça castellana *Maruja*, però amb el desig que les funcions fossin completament catalanes, en Soler va demanar a l'Arnau, Vidal Valenciano i Conrad Roure que escrivissin alguna obra en un acte, i als pocs dies li lliuraven, respectivament, *Els banys de Caldetes*, *Tal hi va que no s'ho creu* i *Una noia és per un rei*.

*L'Esquella de la Torratxa*, representada a "La Gata", tingué un èxit com pocs se'n recorden de tan entusiastes en cap teatre. L'obra va estrenar-la en Soler amb el pseudònim de Serafi Pitarra, "pel recel que tenia que els espectadors, acostumats al castellà, no prendrien bé una obra catalana del gènere realista".

Dos anys després, aquella Companyia catalana passà al "Romea", funcionant com a "Teatre Català".

J. B. X.